

Titkosszolgálati játszmák, külföldi beavatkozás

FOTÓ: AGERPRES

A Romániában kibontakozó tüntetéshullámot a demokrácia diadalaként tálalják a hazai lapok, és kísérletet sem tesznek a háttérben zajló folyamatok értelmezésére. Mi most egy Románia-szakértővel megpróbáljuk elmagyarázni, miért rossz, ha a kormányok hazaárulás terhe mellett idegen hatalmaknak szolgáltatják ki az országukat.

OLÁH GELLÉRT
888.HU

Barabás Tibor János külpolitikai szakértővel a román belpolitikai válságot tekintettük át. Kitértünk a mindenkorai tüntetések mögött meghúzódó gazdasági érdekekre, a titkosszolgálati játszmákra és a hasznos idiotákra. Az olvasókat arra kérem, úgy tekintsenek Romániára, mint egy baloldal által kormányzott Magyarországra.

Titkosszolgálati játszmák

A bíróság az SRI lehallgatási, megfigyelési adatai alapján ítélte el korrupció miatt Dragnea szocialista pártelnököt. Erre válaszul a kormány lecsökkentette az SRI költségvetését, a parlament segítségével leváltatta a vele szövetséges ügyészetet, valamint általános törvénykezéssel igyekszik csökkenteni a titkosszolgálat politikusokra nézve veszélyes adatbázisát. A kormány számos módon szűkíteni igyekszik az SRI manőverezési lehetőségét, és inkább a belügyminisztérium (DGIPI) titkosszolgálatára támaszkodik. Mindez azt jelzi, hogy a két hatalmi csoport között már alig köthető kompromisszum, a másik fél legyőzésére törekednek.

Kik állnak egymással szemben?

A Liviu Dragnea szocialista pártelnök által irányított balliberális kormánykoalíció (Szociáldemokrata Párt, PSD – Liberáldemokrata Unió, ALDE), az ezt támogató dél-romániai oligarchák, és ezek eszköze a belügyminisztériumi titkosszolgálat (DGIPI); illetve a másik oldalon Klaus Iohannis köztársasági elnök, aki a Nemzetbiztonsági Tanácsot elnöklí, a politikai ellenzék vezetői Nemzeti Liberálisok (PNL), és ez utóbbiakat a háttérből irányító, nagyvállalkozóként is működő polgári titkosszolgálat (SRI). Az augusztus 10-i bukaresti, 100 ezer fős kormányellenes tüntetés legfőbb oka a városi és a külföldre szakadt fiatalok növekvő elégedetlensége, a mindent ellepő korrupció és nepotizmus volt. Barabás megjegyzi, hogy a román tüntetéseket ismeretlenek szervezték, és a titkosszolgálatok elég durván beavatkoztak a folyamatokba.

A Facebookon szervezett megmozdulás hatását felerősítette, hogy Romániában jövőre elnök- és EP-választások lesznek, tehát a megszokott latinos temperamentummal beindult a választási kampány – mondja. A bukaresti kormánypalota előtt

ti tüntetést a belügyi titkosszolgálat (DGIPI) partnere, a Vlad Țepeș Terroristaellenes Csendőrszázalój verete szét mintegy 100 provokátor, erőszakoskodó civil ruhás ügynök segítségével, akit a tömegbe épített be.

Az erőszakos cselekmények miatt több mint 300 ember került kórházba, köztük 9 csendőr is. Ahogy azt várni lehetett, Iohannis államfő, a politikai ellenzék és az SRI, a polgári titkosszolgálat volt vezetője révén nyilatkozataikban a kormányt vádolják a tüntetés erőszakba fulladásáért, lemondásra szólítva fel a kormányfőt, míg a kormányoldal ismeretlen provokátorokat, „kormányellenes puccsot, Majdan-kísérletet”, külföldi aknamunkát, felelőtlen ellenzéki politikát sejt a történések mögött.

Előbukkant a magyarellenes kártya is, Daniel Dragomir kormánypárti kommentátor, volt titkosszolgálati ezredes szerint a tüntetések titkos szervezői „szét akarják szakítani Romániát”.

A belpolitikai küzdelem titkos tétje három nagyvállalkozás, amiért a különböző érdekcsoportok versengenek: a Romániához tartozó fekete-tengeri gáz kiaknázása, az állami vagyontól létrehozott Szuverén Befektetési Alap menedzselésének az elnyerése, valamint az általunk is ismert vespataki arany-, ezüst-, ritkaföldfém-készletek tulajdonjoga. Mindhárom üzlet beindulását leállította a kormány az elmúlt hónapokban – számos ellenséget szerezve külföldön is. A belpolitikai küzdelem kiszámíthatatlan fordulatokat vehet, sok függ attól, mi lesz Dragnea ítélet elleni fellebbezésével, hogyan egyeznek meg az érdekcsoportok az üzletek felosztásáról, és hogyan alakul az erősen manipulált média hatására a közvélemény – ecsetelte Barabás T. János elemző.

Mi várható Romániában a közeljövőben?

Az SRI, a polgári titkosszolgálat körüli ellenzék minden bizonnyal igyekszik majd az elkövetkező hónapokban lemondani a kormányt, erre fogják használni a médiát, a tüntetéseket, az ügyészséget, az amerikai nyomásgyakorlást és a színfalak mögötti közvetlen „ráhatást”. Nem várható viszont, hogy a szociálliberális kormánykoalíción kívülről hoznának új kormányfőt – egyfajta technokrata kormány formájában –, mert a 2019-es választások előtt Iohanniséknak jobban megfelel az ellenzéki helyzet.

Barabás T. János

A budapesti Külügyi és Külgazdasági Intézet vezető elemzője. Az ELTE Bölcsészettudományi Karán angol-történelem szakon, valamint a Leedsi Egyetem Nemzetközi Kapcsolatok Karán nemzetközi kapcsolatokból szerzett diplomát. 1992 óta diplomata: szolgált Londonban, Bukarestben és Chișinăuban, utóbbi helyen nagykövetségi első beosztottként. Fő kutatási területe Románia, Moldova, a szomszédságpolitika, valamint az információs hadviselés és a biztonságpolitika. Két verseskötetet és több tanulmányt publikált.

Elégedetlenség. A szociálliberális kormány rendeletei miatt az elmúlt időszakban időről időre tüntetéseket szerveznek

Az EU adatai szerint az elkövetkező hónapokban Romániában 3 százalékra lassul a gazdaság, máris 4 százalékra emelkedett az alapkapital, ami visszafogja a vállalkozásokat, ugyanakkor 3 százalék fölé került az infláció. A román gazdaság továbbra is alacsony hatékonyságú, növekszik a külkereskedelmi defi-

A románok fele szerint nem lesz következménye a kormányellenes tüntetéseknek, csak kevesen hisznek a változásokban.

cit. Máris költségvetési zavarok vannak, nehezen teremthetők elő a bérek, nyugdíjakra szánt összegek, a kormány a valutatartalékokhoz nyúl idén nyáron. Mindez azt jelenti, hogy elkerülhetetlenné válik a takarékoskodás, a kormánynak meg-szorító intézkedéseket kell tennie már ebben az évben. Ezt az ellenzék is tudja, így inkább kívár.

A nemzetközi helyzet fokozódik

Az elemző szerint rossz hír Romániának, hogy a Fekete-tenger térsége forrong. Törökországban pénzügyi válság van, Erdogan elnök a Nyugattal szemben igyekszik stabilizálni az inflációt és a vállalatcsődöket, de nem valószínű, hogy az amerikai bankvilág ezt tolerálni fogja, így elhúzódó válságra számíthatunk.

A Balkán keleti részén ezen a nyáron visszatértek a régi etnikai, gazdasági feszültségek (szerb-koszovói problémák, Bosznia csódjá, macedón belpolitikai válság). Itt viszont zavarosan fog hullámozni az uniós, orosz,

amerikai, kínai befolyás – tovább bonyolítva régiók biztonságát. Oroszország érzékeli a délkelet-európai régió problémáit, aktivizálta a fekete-tengeri haderejét, és elzárta Odessza kikötőjét. Moszkva célja lehet Ukrajna befolyásolása, az amerikai tőke és katonai jelenlét kelet-európai térnyerésének akadályozása, az oroszellenes büntetések feloldása, és mind ebben már Ankara partnerségére is számíthat. Értékelésünk szerint Romániában is hasonló érdekekért fog fellépni a Kreml.

Mindez frontországga teszi Romániát az Egyesült Államok biztonságpolitikájában, és Washington számára nő a fontossága annak, hogy a bukaresti kormány erősítse amerikai kötődését. Az amerikaiak a médián keresztül is nyomást gyakorolnak Romániára.

A washingtoni kongresszus által pénzelt Szabad Európa Rádió igen kritikus Dragneaékkal szemben, a román kormányt teszi felelőssé a tüntetések durva letöréséért, továbbá aggódik az orosz befolyás növekedéséért. Nem véletlenül, mert az orosz média kiáll a román kormány mellett, és amerikai, Soros György pénzelt csoportokat sejtet a bukaresti tüntetések mögött, amelyet szintén puccskísérletnek nevez. Felpörgött az információs hadviselés Romániában, pl. álhírek és internetes trollkodások formájában. Minden érdekelt fél használja ezt a hibrid hadviselési eszközt, így az orosz média álhíre szerint az amerikai nagykövet elment a bukaresti tüntetésre, egyes Amerika-barát portálok viszont antifasiszta és egyéb oroszbarát ortodox vagy szélsőbalos provokátorokról írnak. A mostani információs küzdelemben a megdöbbentő a manipulálás nagy volumene és gyorsasága. A tüntetés eseményeit hadseregnyi kommentátor magyarázta élőben, többnyire félre – értékelte Barabás.

Be kell nyalni Washingtonnak

Az elkövetkező hetekben a román külpolitika a kormány túlélése érdekében várhatóan a rendületlen hűségéről fogja biztosítani Washingtont a színfalak mögött, és ennek megfelelően várható nagyobb amerikai haditechnikai beszerzés bejelentése is.

A belpolitikában szintén a kormány túlélése érdekében folytatódik a bíróságok, ügyészségek kormányhoz való közelítése, és az amerikai befolyás növekedése okán várható, hogy Brüsszel egyre kritikusabb lesz Bukaresttel, nyílt konfrontáció törhet ki, ami maga után vonja az uniós támogatások részleges elzárását. A német állami rádió, a Deutsche Welle máris az európai normák megsértésével, a jogállam elleni puccsal vádolja Dragneaékat.

Magyarországból profitálhat is

Meglátásunk szerint ezen összetett folyamatban szomszédunk nem Magyarországgal lesz elfoglalva, de a románoknak a háttérben nő gazdasági kapcsolataink fontossága, mert tranzitállam lévén is jelentősen hozzájárulunk stabilitásukhoz. Mi visszafogott, óvatos politikával erősíthetjük gazdasági kapcsolatainkat, ami a legfontosabb hajtóerő lesz politikai viszonyunk fejlődéséhez is, hiszen a két ország üzletemberei megbíznak egymásban, és szívesen működnek együtt – mondja Barabás.

Ugyanakkor egy legutóbbi felmérés szerint a románok fele szerint nem lesz semmi következménye a kormányellenes tüntetéseknek, csak kevesen gondolják úgy, hogy változni fog valami a politikában. Szintén felmérések mutatják, hogy a románok kb. 30 százaléka vándorolna ki munkát keresve. Csalóka tehát a tévékben megjelenő Románia-kép, a városi fiatalok közül sokan tüntetnek, de a vidéki többség passzív, fásult, összességében csökken az állam intézményeibe vetett bizalom, és a hit abban, hogy hazájuk sikeres lehet a jövőben. Ez utóbbi az igazi tragédia, és számunkra is szomorú, mert természetesen Magyarországnak az érdeke az, hogy a szomszédos ország fejlődjön, virágozzon.

Az elemző így summázza a helyzetet: „a belpolitikai feszültség meglátásom szerint a jövő év végi elnökválasztásig megmarad, ami alacsony hatékonyságúvá teszi várhatóan a januártól kezdődő román EB-elnökséget, pedig sok közös érdeket kellene érvényesíteni Brüsszelben. Ez utóbbi is példa arra, milyen szorosan összekapcsolódnak érdekeink, mennyire közös a sorsunk.”